

ผลการดำเนินงานของสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. หน้าที่และอำนาจของสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ หรือ สมช. มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ การอำนวยการและประสานการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย การเสนอแนะและให้ความเห็นต่อสภาพความมั่นคงแห่งชาติหรือคณะรัฐมนตรี รวมทั้งติดตาม ประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในเชิงยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การแจ้งเตือนภัยคุกคาม เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ สมช. ยังมีภารกิจสำคัญ อาทิ การเป็นเจ้าภาพขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง การประเมินโครงการสำคัญด้านความมั่นคง และการร่วมจัดทำร่างยุทธศาสตร์การจตุรัสรงบประมาณประจำปี

๒. ผลการขับเคลื่อนภารกิจด้านความมั่นคง สมช. ให้ความสำคัญการขับเคลื่อนภารกิจความมั่นคง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) การขับเคลื่อนภารกิจความมั่นคงสำคัญที่สอดคล้องและเกื้อหนุนนโยบายรัฐบาล และภารกิจที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความมั่นคงทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และระดับประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ ผลสัมฤทธิ์การขับเคลื่อนภารกิจความมั่นคงในภาพรวม พบว่าประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยมีความก้าวหน้าการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญจากทั้ง ๑๗ นโยบายและแผนความมั่นคง โดยในปี ๒๕๖๗ มีการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายจำนวน ๓๙ ตัวชี้วัด จากทั้งหมด ๕๘ ตัวชี้วัด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๔ ขณะเดียวกัน ภาพรวมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง พบว่าในปี ๒๕๖๗ ประเทศไทยมีความมั่นคงเพิ่มขึ้น พิจารณาจากดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index: GPI) โดยประเทศไทยมีผลการประเมินคะแนนอยู่ที่ ๒.๐๔๘ คะแนน อยู่ในอันดับ ๗๕ ของโลก ซึ่งผลคะแนนและอันดับดีขึ้นจากปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๖๖ ๒.๐๖ คะแนน อันดับ ๙๒ ของโลก) อีกทั้งประชาชนมีความสุขเพิ่มขึ้น พิจารณาจากดัชนีชี้วัดความสุขโลก (World Happiness Report: WHR) โดยประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๕๘ ของโลก ปรับขึ้น ๒ อันดับจากปี ๒๕๖๖ (อันดับที่ ๖๐)

ทั้งนี้ ภาพรวมการขับเคลื่อนมีความก้าวหน้าอย่างเป็นรูปธรรมในหลายประเด็น อาทิ การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอัตราการเกิดอาชญากรรมลดลงเหลือ ๑.๘๑ คดี และคดีปล้นทรัพย์มีสัดส่วน ๑.๙๒ คดี เมื่อเทียบกับประชาชนแสนคน ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยในป้องกัน ปราบปราม และแจ้งเหตุร้ายในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อตรวจจับและสกัดกั้นภัยคุกคาม

ทางไซเบอร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น รวมถึงความก้าวหน้าในการป้องกัน แก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ อันได้แก่ ปัญหายาเสพติด โดยมีสัดส่วนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ลดลง โดยมีจำนวน ๔๑๔,๑๔๐ คน คิดเป็นอัตรา ๖.๒๗ คน ต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน และได้มีการปราบปราม สกัดกั้นเครือข่ายค้ายาเสพติดจนสามารถขยายผลการสืบสวนและการจับกุมได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะ คดีความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน ๑๑๙,๐๑๓ คดี ในส่วนของปัญหาการค้ามนุษย์ ประเทศไทย สามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะของรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของสหรัฐฯ (TIP Report 2023) ได้ครบทุกข้อ ทั้งนี้ มีการสืบสวนสอบสวนกรณีค้ามนุษย์กว่า ๓๕๕ คดี และมีผู้เสียหายทั้งจากการค้ามนุษย์ และการบังคับใช้แรงงานที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและหลักการสากล จำนวน ๖๒๗ คน รวมถึง ปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ สามารถตอบสนองและรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยเฉพาะที่กระทบต่อ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศและความก้าวหน้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมดูแล ของหน่วยงานภาครัฐ ให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากลมากกว่า ๙๐ แห่ง อย่างไรก็ตาม สำหรับการแก้ไข ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมยังมีแนวโน้มเหตุความรุนแรงและความสูญเสียเพิ่มสูงขึ้น จากปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ได้ดำเนินการติดตามเผ่าละวั้ง และแจ้งเตือนสถานการณ์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการเสริมสร้างกระบวนการพูดคุยสันติสุขเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ต่อกระบวนการ แก้ไขปัญหาของภาครัฐ

๒.๒ ผลการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล โดยในปี ๒๕๖๗ สมช. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ใน ๕ ประเด็นนโยบาย มีการดำเนินการสำคัญ ประกอบด้วย

๒.๒.๑ **นโยบายรัฐบาลที่ ๑ การเสริมสร้างความและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ** มีการจัดทำชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์รองรับการขับเคลื่อนแผนการปฏิบัติการด้านการธำรงรักษา สถาบันหลักของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ส่งผลให้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับ **สถาบันพระมหากษัตริย์ของประเทศเป็นครั้งแรก** โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สอดแทรกเรื่องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ คู่มือ คลิปวิดีโอ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนและนักศึกษาเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสถาบันหลักของชาติ นอกจากนี้ สมช. ยังได้มีส่วนร่วมในการผลักดันการพัฒนาครุภัณฑ์ต้นแบบและจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ สร้างจิตสำนึกความเป็นไทยที่มุ่งเน้นการปลูกฝัง ประวัติศาสตร์ของชาติ สถาบันหลักของชาติ และความเป็นพลเมืองที่ดีแก่ผู้เรียน

๒.๒.๒ **นโยบายรัฐบาลที่ ๕ การส่งเสริมสันติภาพและผลประโยชน์ของโลก** ได้ผลักดัน (ร่าง) แผน การปฏิบัติการเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ในภูมิภาคอ่าวเบงกอล เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ข้ามชาติร่วมกันระหว่าง ๗ ประเทศในภูมิภาค ผ่านการเข้าร่วมการประชุมหัวหน้าฝ่ายความมั่นคงสมาชิก

BIMSTEC ครั้งที่ ๔ ณ กรุงเนปิดอว์ เมียนมา โดย (ร่าง) แผนการปฏิบัติฯ มีเจตนารมณ์ร่วมกันในการสร้างกลไกความร่วมมือ การคุ้มครองผู้เสียหายและป้องกันการตกเป็นเหยื่อ ส่งผลให้เกิดกรอบความร่วมมือที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๒.๒.๓ นโยบายรัฐบาลที่ ๗ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานให้เหมาะสมกับยุคสมัย สมช. ในฐานะหน่วยงานระดับนโยบายด้านความมั่นคงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถด้านความมั่นคงให้มีความพร้อมสำหรับการติดตาม เผ่าละวัง แจ่งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการความมั่นคงให้อำนาจต่อการพัฒนาประเทศเป็นรูปธรรม โดยได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงร่วมกับส่วนราชการ ตรวจสอบและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกลไกการบริหารจัดการความมั่นคงทั้งในระดับนโยบาย ระดับอำนาจการ และระดับปฏิบัติ ทั้งในมิติภาพรวมและตามประเด็นความมั่นคง เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงในภาพรวมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๒.๒.๔ นโยบายรัฐบาลที่ ๘ การสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามและภัยพิบัติ เพื่อช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สมช. ได้มีการฝึกการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ (Crisis Management Exercise หรือ C - MEX) โดยผลจากการฝึกปี ๒๕๖๗ ในประเด็นการรับมือกับสาธารณภัย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้นำไปสู่การดำเนินงานสำคัญ คือ การจัดทำแผนเผชิญเหตุจากนิวเคลียร์ และรังสีระดับจังหวัดที่ปัจจุบันมีจังหวัดนำร่องแล้วเสร็จรวม ๕๖ จังหวัด (เฉพาะจังหวัดที่มีวัสดุกัมมันตรังสีรวมทั้งสิ้น ๖๔ จังหวัด) และยังมีจังหวัดที่อยู่ระหว่างการจัดทำแผนฯ จำนวน ๘ จังหวัด

๒.๒.๕ นโยบายรัฐบาลที่ ๑๐ การป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติและเพิ่มความปลอดภัยทางไซเบอร์ ได้จัดทำ “รายงานการศึกษาเบื้องต้น เรื่อง ความเชื่อมโยงระหว่างความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์กับการโจมตีทางไซเบอร์และคาดการณ์ผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติของไทย” ซึ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์กับการโจมตีทางไซเบอร์ คาดการณ์ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเสนอแนวทางการรับมือ รวมทั้งได้พัฒนาความร่วมมือด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงไซเบอร์กับแคนาดา ตลอดจนพัฒนาความร่วมมือกับเกาหลีใต้ผ่านการหารือทวิภาคีครั้งที่ ๒ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลภัยคุกคามทางไซเบอร์ในภูมิภาคเอเชีย แบ่งปันประสบการณ์การรับมือภัยคุกคาม ทหารเรือและพัฒนาความร่วมมือด้านการฝึกอบรมบุคลากร และกำหนดกรอบความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและช่วยเหลือกันเมื่อเกิดเหตุโจมตีทางไซเบอร์ นอกจากนี้ ยังได้เข้าร่วมการประชุม Open – Ended Working Group on Security of and in the use of information and Communication Technologies: OEWG ครั้งที่ ๘ ในกรอบสหประชาชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยได้เข้าถึงแนวปฏิบัติที่ดี เสริมสร้างขีดความสามารถด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และมีบทบาทในเวทีระดับโลก

๓. การดำเนินงานตามภารกิจด้านความมั่นคงที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ การเร่งรัดแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคล สืบเนื่องจากปัญหาและข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะของบุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานาน และกลุ่มบุตรที่เกิดในราชอาณาจักรที่ต้องผ่านขั้นตอนและระยะเวลาพิจารณาพอสมควรอันส่งผลต่อการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ สมช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญในการทบทวนเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ของกลุ่มเป้าหมายให้เกิดกระบวนการเร่งรัดให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เนื่องจากสถานะบุคคลตามกฎหมายที่ไม่ชัดเจนตลอดจนสามารถเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐานอื่น ๆ โดยยึดหลักความสมดุลระหว่างหลักสิทธิมนุษยชนกับความมั่นคงของชาติ จึงเสนอกลุ่มเป้าหมายที่ต้องดำเนินการพัฒนาสถานะภายใต้ “หลักเกณฑ์เพื่อเร่งรัดการแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลให้แก่บุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานานและกลุ่มบุตรที่เกิดในราชอาณาจักร” จำนวน ๔๘๓,๖๒๖ คน (สถานะวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓) แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มบุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเวลานาน จำนวน ๓๔๐,๑๐๑ คน และ ๒) กลุ่มบุตรที่เกิดในราชอาณาจักร จำนวน ๑๔๓,๕๒๕ คน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการตามข้อเสนอของ สมช. ในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะได้ดำเนินการในทางปฏิบัติต่อไป

๓.๒ การบริหารจัดการและให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการและให้ความช่วยเหลือบุคคลชาวเมียนมาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายในเมียนมา โดยได้มีการเตรียมความพร้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการรองรับการอพยพของผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผกสม.) ที่เดินทางเข้าประเทศไทยตามแนวชายแดน โดยเน้นย้ำถึงการให้ความช่วยเหลือดูแลตามหลักมนุษยธรรมและดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ พร้อมทั้งติดตามสถานการณ์และประสานการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การบริหารจัดการและช่วยเหลือกลุ่มคนดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ในพื้นที่จังหวัดตาก จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดระนอง เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ตลอดจนการซักซ้อมทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ผกสม. มีความสอดคล้องและเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้

๓.๓ การบริหารจัดการ รักษา และพัฒนาพื้นที่ชายแดนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติ สมช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาการเปิด ระบายหรือปิดจุดผ่านแดนประเภทต่าง ๆ ได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการชายแดน อาทิ ๑) การปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณาการเปิด - ระบาย หรือปิดจุดผ่านแดนเพื่อให้หลักเกณฑ์มีความชัดเจน ครอบคลุม และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นความสมดุลระหว่างความมั่นคงของรัฐกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชายแดน

๒) พิจารณาทำที่ของไทยต่อการเปิดด้านศุลกากรแห่งใหม่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ส่งเสริมศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชายแดนไทย - มาเลเซีย รวมทั้งเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับปริมาณการค้าและการเดินทางที่เพิ่มขึ้น ๓) ทำที่ของไทยต่อจุดผ่อนปรนการค้าบ้านโนนหมากมูน อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว เพื่อสนับสนุนให้สามารถยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรได้ในอนาคต ๔) การพิจารณาปิดจุดผ่อนปรนท่าบ้านสายลมจอยและท่าบ้านเกาะทราย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยพิจารณาปิดจุดผ่อนปรนที่ไม่มีความเหมาะสมในเชิงยุทธศาสตร์หรือมีความเสี่ยงด้านความมั่นคงเพื่อให้สามารถจัดสรรกำลังเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงจากกิจกรรมผิดกฎหมายบริเวณชายแดน และ ๕) ทำที่ต่อจุดผ่อนปรนการค้าช่องอานม้า อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเป็นจุดผ่านแดนถาวรในอนาคต โดยประเมินทั้งปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดทำและพัฒนาระบบกระดานข้อมูลชายแดนไทยและประเทศเพื่อนบ้าน (Thailand's Border Dashboard) เพื่อให้ภาครัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ มีเครื่องมือในการปฏิบัติงานตั้งแต่ระดับนโยบาย อำนวยการ และระดับปฏิบัติ

๓.๔ การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่ ได้ร่วมมือกับส่วนราชการในพื้นที่ โดยเฉพาะกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) จังหวัด รวมทั้งกองทัพภาคที่ ๑ กองทัพภาคที่ ๓ และจังหวัด ในการผลักดันโครงการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ (พมพ.) อาทิ โครงการ พมพ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน และโครงการ พมพ. รอยต่อ อำเภอหัวหิน - อำเภอแก่งกระจาน ซึ่งทั้ง ๒ โครงการได้เปิดโอกาสให้รัฐเข้าไปแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นที่ร่วมกับภาคประชาสังคมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกับพื้นที่เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะโครงการ พมพ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีผลการดำเนินการเด่นชัดในการบริหารจัดการพื้นที่ทางไกล เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ ถนนคอนกรีต สะพานระบบชลประทานส่งน้ำ และระบบโทรคมนาคมและสารสนเทศ โดยเฉพาะการขยายโครงการข่ายสัญญาณระบบสื่อสารจากบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ที่ทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตแม้อยู่ในพื้นที่ทางไกล โดยปี ๒๕๖๗ สามารถกระจายไปได้ถึง ๖ หมู่บ้าน ของอำเภอปางมะผ้า นอกจากนี้ ภายใต้โครงการ พมพ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน นำมาสู่การขยายเขตระบบไฟฟ้าไปยังหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ซึ่งสามารถขยายเขตระบบไฟฟ้าครอบคลุม ๑๕ หมู่บ้าน และเหลืออีก ๗ หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ซึ่งจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๘ ถือเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างโอกาสทางอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่ทางไกลความเจริญที่เป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่เป้าหมายตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริงและสามารถนำไปสู่การจัดทำโครงการ พมพ. สำหรับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีปัญหาในลักษณะเดียวกัน

๓.๕ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีการทบทวนนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ เพื่อจัดทำ (ร่าง) นโยบายฉบับใหม่ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ได้กำหนดให้มีการทบทวน

นโยบายฯ ทุก ๆ ๓ ปี โดยได้มีการรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรายละเอียดให้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับสถานการณ์ยิ่งขึ้น โดยปัจจุบัน อยู่ระหว่างกระบวนการรับฟังความเห็นต่อการประชุมสภาที่ปรึกษาด้านการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก่อนที่จะนำ(ร่าง) นโยบายฉบับใหม่ เสนอสภาความมั่นคงแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบตามลำดับต่อไป

นอกจากนี้ ได้ขับเคลื่อนงานและประสานการปฏิบัติในประเด็นสำคัญตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี (นายเศรษฐา ทวีสิน) ได้แก่ ๑) **การบริหารจัดการด้านการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้** ผ่านกลไก คณะอนุกรรมการบริหารจัดการด้านการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อบศ.จชต.) โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของพื้นที่ ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสาร การบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษา ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษากับต่างประเทศ โดยได้ผลักดันให้มีการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการสอนภาษาอาหรับระหว่างมหาวิทยาลัยในพื้นที่กับมหาวิทยาลัยอัล - อัซฮัร (Al - Azhar University) ประเทศอียิปต์ ๒) **การทบทวนพื้นที่และลดพื้นที่การประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘** ตลอดจนการเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การใช้กฎหมายปกติ ๓) **การเปิดพื้นที่ในการแสดงออกทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์เชิงสร้างสรรค์** และขยายต้นทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวให้เป็น Soft Power เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะในพื้นที่จังหวัดภาคใต้มากขึ้น และ ๔) **การเสริมสร้างความเข้าใจและปฏิสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ** โดยได้มีการเชิญทูตต่างประเทศลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก พร้อมด้วยกระทรวงการต่างประเทศและ สมช. ร่วมสนับสนุนการดำเนินการซึ่งส่งผลให้คณะทูตจากนานาประเทศ ได้เห็นถึงพัฒนาการของสถานการณ์ในปัจจุบันของพื้นที่ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงการให้เกียรติต่อวัฒนธรรมและอัตลักษณ์เฉพาะของชาวมุสลิมทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขณะเดียวกัน สมช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินได้ดำเนินการทบทวนการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ) อย่างต่อเนื่องทุก ๓ เดือน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความจำเป็นของการคงไว้ซึ่งมาตรการพิเศษต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยยึดหลักความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของรัฐกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ส่งผลให้มีการปรับลดพื้นที่ที่ประกาศใช้ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งสิ้น ๑๖ อำเภอ และคงเหลือพื้นที่อีก ๑๘ อำเภอ จากจำนวนทั้งหมด ๓๓ อำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการปรับลดพื้นที่การประกาศใช้ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ (ห้วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) (ฉบับแก้ไข)

นอกจากนี้ สมช. อยู่ระหว่างการพิจารณากร่างกฎหมายฉบับใหม่เพื่อทดแทนการบังคับใช้ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ โดยให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ในปัจุบันประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ และได้จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าว อันเป็นขั้นตอนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการกร่างกฎหมายให้สามารถนำมาใช้ได้ทันต่อสถานการณ์ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการความมั่นคงในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๖ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีผลการดำเนินงานที่สำคัญผ่านการขับเคลื่อนแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๑) การประเมินสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลประกอบการกำหนดนโยบาย แนวทาง แผนงาน โครงการ และมาตรการรักษาความมั่นคงและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยได้จัดทำรายงานประเมินสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ๒) กำหนดกรอบแนวทางในการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล ผ่านการจัดทำ (ร่าง) แผนการขับเคลื่อนแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย (Thailand's MSP Roadmap) ๓) เพื่าระวังการใช้ทรัพยากรทางทะเลที่ส่งผลต่อคุณภาพมหาสมุทร ผ่านการติดตามสถานการณ์การใช้ทรัพยากรทางทะเลที่ส่งผลต่อคุณภาพมหาสมุทรของประเทศไทยผ่านดัชนีคุณภาพมหาสมุทร (OCEAN Health Index – OHI) และการพัฒนาฐานข้อมูลลายนิ้วมือน้ำมันดิบ (Oil Fingerprint) และผลิตภัณฑ์น้ำมันที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย ๔) สนับสนุนการวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล โดยดำเนินการทบทวนแนวทางชั่วคราวสำหรับการพิจารณาอนุมัติคำขอวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลของต่างชาติ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS) ๕) จัดตั้งและขับเคลื่อนองค์กรจัดการความรู้ทางทะเลของประเทศไทยเพื่อวางรากฐานในการเป็นศูนย์กลางองค์ความรู้และคลังสมองทางทะเลของประเทศไทย (Maritime Think Tank) โดยได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MoU) ว่าด้วยการจัดตั้งและขับเคลื่อนองค์กรจัดการความรู้ทางทะเลของประเทศไทย ระหว่าง สมช. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองทัพเรือ และ ๖) กำหนดเครื่องมือในการประเมินประเด็นความมั่นคงทางทะเลในระดับภาพของประเทศ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำตัวชี้วัดดัชนีความมั่นคงทางทะเลสำหรับประเทศไทย (Maritime Security Index: MSI - Thailand)

๓.๗ ความร่วมมือด้านความมั่นคงกับต่างประเทศ ได้ดำเนินการร่วมมือด้านความมั่นคงกับนานาชาติประเทศทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคีอย่างต่อเนื่อง โดยในห้วงปี ๒๕๖๗ ได้มีการจัดตั้งกลไกการหารือด้านความมั่นคงอย่างเป็นทางการกับมิตรประเทศ ๒ ประเทศ ได้แก่ ๑) การหารือด้านความมั่นคงไทย – สหราชอาณาจักร (Thailand – UK Security Dialogue) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร โดยมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (พลตำรวจเอก รอย อิงคไพโรจน์) ในขณะนั้น และรองที่ปรึกษา ด้านความมั่นคงแห่งสหราชอาณาจักร (Dame Sarah MacIntosh) เป็นประธานร่วม ทั้งสองฝ่ายได้มีการหารือ

ประเด็นสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาค บทบาทของรัสเซีย สถานการณ์การแทรกแซงจากต่างชาติ และความร่วมมือทวิภาคี ได้แก่ ความร่วมมือด้านไซเบอร์ และการต่อต้านการก่อการร้าย และ ๒) การหารือด้านความมั่นคงไทย – อินโดนีเซีย ครั้งที่ ๑ (The 1st Thailand – Indonesia Security Dialogue) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยฝ่ายไทยมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (พลตำรวจเอก รอย อิงค์ไพโรจน์) ในขณะนั้น เป็นหัวหน้าคณะฝ่ายไทย และเลขาธิการกระทรวงประสานงานกิจการการเมือง กฎหมาย และความมั่นคงแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (พลโท Teguh Pudjo Rumecko) เป็นหัวหน้าคณะฝ่ายอินโดนีเซีย ซึ่งได้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองความมั่นคงในประเด็นสถานการณ์ตะวันออกกลาง สถานการณ์เมียนมา การต่อต้านการก่อการร้ายและแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง และอาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ การค้ามนุษย์ การลักลอบค้ายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์และอาชญากรรมทางเทคโนโลยี

๔. การใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

สมช. ได้ใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น ๒๐๔,๘๗๒,๙๐๓.๘๐ บาท จากงบประมาณทั้งหมด ๒๗๗,๘๖๓,๘๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕๒

๕ ปัญหาและอุปสรรค

๕.๑ การถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจร่วมกันทั้งในระดับส่วนกลางและในระดับพื้นที่ รวมถึงการบูรณาการและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน และการขับเคลื่อน โดยเฉพาะในส่วนของ กอ.รมน. และ ศรชล. ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับส่วนกลาง และระดับจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนในทุกระดับมุ่งสู่ทิศทางเดียวกัน

๕.๒ ภัยความมั่นคงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและมีพลวัตสูงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการติดตามสถานการณ์ด้านการข่าว และการพัฒนากลไกการเฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและอาจเกิดขึ้นใหม่ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถรับมือกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ความมั่นคง โดยต้องมีการทบทวนและปรับปรุงแนวทางการดำเนินการ แผนงาน/โครงการ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องตามข้อเท็จจริงและบริบทการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๓ การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคประชาชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

๖. แนวทางการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สมช. ให้ความสำคัญกับการดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ การติดตามและประเมินแนวโน้มสถานการณ์ ตลอดจนภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ โดยเสริมสร้างขีดความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ความมั่นคงที่ทันสมัย แม่นยำ และครอบคลุมทุกมิติ ตลอดจนการทำงานร่วมกับประชาคมการข่าวและเครือข่ายด้านการข่าว

๖.๒ การยกเว้นนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) โดยมีการประเมินสถานการณ์อย่างรอบด้าน และใช้เครื่องมือทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินการ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายจากทุกภาคส่วน

๖.๓ การขับเคลื่อนภารกิจงานความมั่นคง โดยให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย โดยยกระดับประสิทธิภาพการอำนวยการและบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายความมั่นคงไปสู่การปฏิบัติ และการพัฒนากลไกและกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวและมีเอกภาพ รวมถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

๖.๔ การมุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย โดยขยายและกระชับความร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน

๖.๕ การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิเคราะห์นโยบายและการวางแผน ยุทธศาสตร์ โดยเสริมสร้างทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้ทันต่อพลวัตของความมั่นคง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากำลังพลเพื่ออนาคต

๖.๖ การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย โดยปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ กระบวนการทำงาน และการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

กองนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง

๒๕ เมษายน ๒๕๖๘